

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 206/2024-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Mestského súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. B2-31T/115/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B2-31T/115/2022 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje prikázať mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Zároveň navrhuje priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 500 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že opatrením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1To/36/2023 z 24. apríla 2023 bol sťažovateľ ustanovený za obhajcu [REDAKOVANÉ] v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 1To/36/2023 a Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 31T/115/2022 pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 3, ods. 4 písm. c) a ods. 5 Trestného zákona. Predmetná trestná vec je právoplatne skončená.

3. Sťažovateľ v podaní doručenom okresnému súdu 17. mája 2023 vyčíslil náhradu trov ustanoveného obhajcu v celkovej sume 686,91 eur (ďalej len „návrh“). Súdny spis bol k 1. júnu 2023 (z dôvodu reformy súdnej mapy) postúpený mestskému súdu, na ktorý prešiel výkon súdnictva v predmetnej veci a je vedený pod sp. zn. B2-31T/115/2022. Sťažovateľ vykonal

elektronickou komunikáciou z 9. októbra 2023 a 9. januára 2024 dopyt na mestskom súde, čo sa týka stavu dotknutej veci.

4. Z informácií, ktoré ústavnému súdu poskytol mestský súd (na základe žiadosti o súčinnosť), vyplýva, že o návrhu sťažovateľa bolo rozhodnuté uznesením sp. zn. B2-31T/115/2022 z 30. januára 2024 tak, že podľa § 553 ods. 2 a 5 Trestného poriadku s použitím príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v rozhodnom znení mestský súd priznal sťažovateľovi odmenu a náhrady advokáta za poskytovanie právnych služieb v celkovej sume 681,21 eur. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 9. februára 2024.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti postupu mestského súdu sťažovateľ podal túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že o jeho návrhu zo 17. mája 2023 nebolo rozhodnuté v zákonom stanovenej lehote (30 dní v zmysle § 553 ods. 3 Trestného poriadku), na základe čoho mailom z 9. októbra 2023 a 9. januára 2024 oslovil príslušného súdneho úradníka so žiadosťou o informáciu o stave veci. V nadväznosti na jeho žiadosti mu bol daný prísľub o vybavení veci v priebehu týždňa, resp. v deň, v ktorom mu bola odoslaná odpoveď na jeho dopyt. K rozhodnutiu však nedošlo ani do doručenia ústavnej sťažnosti, čo predstavuje dobu osem a pol mesiaca. Konštatoval, že toto obdobie sa môže ešte predĺžiť buď podaním opravného prostriedku proti rozhodnutiu, resp. v prípade priznania odmeny o dobu jej vyplácania (keďže sa vypláca až 90 dní od právoplatnosti rozhodnutia).

6. Vo vzťahu k právnej a faktickej zložitosti veci sťažovateľ uviedol, že rozhodovanie o trovách povinnej obhajoby je jednoduchým úkonom (išlo len o niekoľko úkonov právnej služby). Podľa jeho názoru mestský súd spôsobil neprimeraný prietah v napadnutom konaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote napadnutým postupom mestského súdu z dôvodu jeho nečinnosti pri rozhodovaní o výške ním uplatnenej odmeny a náhradách (advokáta) za poskytovanie právnych služieb.

8. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, IV. ÚS 173/2021) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

9. Článok 6 ods. 1 dohovoru možno aplikovať aj na rozhodovanie o trovách konania za predpokladu, že predmetom konania bolo rozhodovanie o občianskych právach a záväzkoch alebo o oprávnenosti trestného obvinenia (porovnaj rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach *Robins* proti Spojenému kráľovstvu z 23. 9. 1997, *Beer* proti Rakúsku zo 6. 2. 2001, porovnaj tiež *Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M.* Evropská úmluva o lidských právech.

Komentář. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2012. s. 604.). Obdobne aj ústavný súd uviedol, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (m. m. IV. ÚS 604/2018). Aj na konanie o trovách konania sa takto vzťahujú garancie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. z čl. 48 ods. 2 ústavy, t. j. povinnosť súdu rozhodnúť o trovách konania v primeranej lehote, resp. bez zbytočných prieťahov.

10. Súčasťou stabilnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je názor, v zmysle ktorého sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade všeobecným súdom) ešte trvalo. Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nemôže dochádzať k porušovaniu označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sťažnosť odmietne, vychádzajúc pritom z účelu týchto práv, ktorých spoločným menovateľom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. Inými slovami, ústavný súd poskytuje ochranu týmto právam len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie práva ešte trvalo alebo k jeho porušeniu dochádza (I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, I. ÚS 22/01, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05, IV. ÚS 315/2021). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESĽP (Miroslav Mazurek v. Slovenská republika z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05) vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. III. ÚS 144/2016, II. ÚS 59/2019).

12. Zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prieťahoch (m. m. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014, IV. ÚS 201/2018, IV. ÚS 172/2020). Dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej je aj zistenie, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prieťahy (m. m. I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04).

13. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o trovách konania, v tomto prípade o odmene a náhradách obhajcu za poskytnuté právne služby v trestnom konaní, ktoré tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Nemožno ho teda považovať za právne či skutkovo náročné.

14. Ústavný súd zistil (na základe informácií poskytnutých mu mestským súdom), že o výške sťažovateľom uplatnenej odmeny a náhradách (advokáta) za poskytovanie právnych služieb už mestský súd rozhodol uznesením z 30. januára 2024, t. j. dva dni pred podaním ústavnej sťažnosti. Predmetné uznesenie medzičasom nadobudlo aj právoplatnosť (v zmysle poskytnutých informácií 9. februára 2024, pozn.). Z popísaných skutočností je nepochybné, že mestský súd nerozhodol v lehote 30 dní od podania návrhu podľa § 553 ods. 3 Trestného poriadku, ale právoplatne o ňom rozhodol po takmer deviatich mesiacoch, a to napriek avizovanému rozhodnutiu. Mestský súd teda pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľa na priznanie trov obhajoby nepostupoval dôsledne v súlade s § 553 ods. 3 Trestného poriadku. Ústavný súd sa tak zaoberal tým, či je uvedené obdobie rozhodovania súdu o odmene (a náhradách) advokátovi za poskytnutie právnych služieb ústavne akceptovateľné.

15. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 46/01). S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 63/00).

16. Ústavný súd tak prihliadal na konkrétne okolnosti prerokúvanej veci. Ústavná sťažnosť bola podaná (1. februára 2024) po rozhodnutí mestského súdu o odmene advokáta (30. januára 2024). Medzičasom predmetné rozhodnutie nadobudlo aj právoplatnosť (9. februára 2024). Aktuálne ide o právoplatne rozhodnutú vec. Napriek tomu, že k rozhodnutiu o návrhu sťažovateľa nedošlo v lehote podľa § 553 ods. 3 Trestného poriadku, stav právoplatného rozhodnutia vo veci sťažovateľa má významný vplyv na mieru jeho právnej neistoty. Uplatnený nárok sťažovateľa je právoplatne judikovaný, čo nevyhnutne výrazne znižuje stav právnej neistoty.

17. Zároveň je potrebné uviesť, že sťažovateľ síce žiadal od súdu informáciu o stave konania, nevyužil však (netvrdil, že by využil, pozn.) všetky dostupné právne prostriedky nápravy – osobitne sťažnosť podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Ústavný súd podanie sťažnosti predsedovi súdu na priet'ahy podľa zákona o súdoch nepovažuje za podmienku podania ústavnej sťažnosti, nemôže teda zakladať dôvod odmietnutia ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, na druhej strane využitie tohto právneho prostriedku môže nepochybne v určitých situáciách viesť k náprave namietaného stavu (m. m. IV. ÚS 143/2022). Podľa názoru ústavného súdu bolo využitie uvedeného právneho prostriedku nápravy v okolnostiach prerokúvanej veci spôsobilé viesť k odstráneniu nedostatku v postupe mestského súdu, keďže, ako je zřejmé, medzičasom (dá sa predpokladať, že aj v kontexte zasielaných žiadostí) už bolo vo veci právoplatne rozhodnuté.

18. Pokiaľ sťažovateľ argumentuje, že namietané konanie sa môže predĺžiť aj o čas samotného vyplácania priznanej odmeny a náhrad, v zmysle § 553 ods. 3 Trestného poriadku zároveň (okrem iného, pozn.) platí, že priznanú odmenu a náhradu hotových výdavkov orgán činný v trestnom konaní alebo súd vyplatí najneskôr do 90 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Predmetná zákonná lehota dosiaľ neuplynula. K priet'ahom zo strany mestského súdu v tejto súvislosti aktuálne nedochádza.

19. Ústavný súd sumarizuje, že stav nerozhodnutia o trovách obhajoby nad rámec lehôt ustanovených Trestným poriadkom (§ 553 ods. 3) považuje za neakceptovateľný. V skutkovo a právne podobných veciach (I. ÚS 279/2019, IV. ÚS 129/2019, IV. ÚS 274/2021) považoval za relevantné, že v týchto prípadoch ide o odmenu sťažovateľa za vykonanú službu. Prostredníctvom činnosti sťažovateľa štát realizuje právo na právnu pomoc, resp. právo na obhajobu – a to aj v prípadoch povinnej obhajoby (§ 37 Trestného poriadku) (m. m. IV. ÚS 224/2022). Uvedený stav však podľa ústavného súdu nedosahuje vo veci sťažovateľa takú intenzitu, ktorá by viedla k záveru o porušení označených práv podľa ústavy a dohovoru (aj vzhľadom na konštatovanú právoplatnosť uznesenia mestského súdu).

20. Po predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti, vychádzajúc z citovanej judikatúry, aktuálneho stavu napadnutého konania a argumentácie sťažovateľa prezentovanej v ústavnej sťažnosti, ústavný súd dospel k záveru, že napadnutý postup mestského súdu nie je poznačený priet'ahmi v ústavne relevantnej intenzite, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, resp. prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

21. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

22. V závere ústavný súd poznamenáva, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej [§ 55 písm. a) zákona o ústavnom súde], a preto nie je vylúčené, aby sťažovateľ podal svoju ústavnú sťažnosť opakovane.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. apríla 2024

Miloš Maďar
predseda senátu